

18/06/2025

Standpunt: Investeringsstoelage infrastructuur kinderopvang

De Vlaamse Regering voorziet binnen het Plan Kinderopvang een eenmalige investeringsstoelage voor infrastructuur voor organisatoren kinderopvang baby en peuter via de lokale besturen. Maar de info in Plan kinderopvang is nog onduidelijk: lokale besturen willen weten hoeveel middelen ze krijgen, waarvoor die mogen dienen en binnen welke termijn de middelen uitgegeven moeten worden. Er moet ook nagedacht worden over een systeem waarbij de middelen eerlijk verdeeld worden over alle gemeenten.

VVSG vraagt een helder, eenvoudig, werkbaar en meer duurzaam kader voor deze investeringsstoelage dat aansluit bij de lokale noden en mogelijkheden zodat elke gemeente doordacht en met de meeste impact kan investeren.

1. Investeringsstoelage infrastructuur kinderopvang baby en peuter

In 2025 voorziet Vlaanderen een forfaitaire basisfinanciering van 60 miljoen euro. Dit is bedoeld om organisatoren kinderopvang te ondersteunen en een deel van het eigen aandeel van de organisator in de bouwkost van nieuwe opvangplaatsen te dekken. Het beschikbare bedrag per lokaal bestuur wordt bepaald op basis van de meerjarenprogrammatie.

De regeling voor organisatoren kinderopvang:

- Maximale klassieke subsidie via VIPA: 34.000 euro per plaats (60%)
- Gemiddeld eigen aandeel organisator: 22.667 euro per plaats (40 %)
- Dekking forfaitaire investeringsstoelage vanuit gemeenten: tot 10,59% van het eigen aandeel organisator (40%)

Lokale besturen bepalen zelf hoe ze het aan hen ter beschikking gestelde budget toewijzen aan organisatoren van kinderopvang baby en peuter - trap 1 of trap 2, binnen de staatssteunregels.

De steun is een eenmalige maatregel, vastgelegd in het uitgavendecreet van de begrotingsaanpassing 2025.

2. Knelpunten

In deze nota formuleren we een aantal knelpunten waarover we graag in gesprek gaan met het kabinet en de bevoegde minister.

De vraag aan het bestuursorgaan is of zij deze knelpunten en de voorgestelde oplossingen delen.

Verdelingsmechanisme middelen: niet alle gemeenten krijgen (gelijke) kansen en middelen

Alleen de lokale besturen die recht hebben op bijkomende plaatsen binnen de meerjarenprogrammatie van Opgroeien, komen in aanmerking voor de toelage. Gezien enkel de T2-plaatsen geprogrammeerd zijn, zal het geld dan ook enkel gaan naar die gemeenten die bijkomende T2-plaatsen krijgen.

Dat voelt oneerlijk aan, zeker als ook organisatoren die willen uitbreiden of opstarten met enkel de basissubsidie (trap 1) in aanmerking kunnen komen voor de toelage. Zo ontstaat concurrentie tussen gemeenten. Terwijl elke gemeente nood heeft aan middelen voor kinderopvanginfrastructuur, los van haar positie in het uitbreidingsbeleid.

We stellen daarom een ander verdelingsmechanisme voor waarbij elk lokaal bestuur middelen krijgt op basis van bijvoorbeeld aantal plaatsen kinderopvang.

Lokale besturen hebben nood aan meer duidelijkheid over de nieuwe investeringstoelage

Extra middelen voor infrastructuur zijn natuurlijk nuttig en nodig. Toch roept dit voorstel veel vragen op bij lokale besturen.

- is dit een verplichte opdracht? Of vrijblijvend?
- over welk budget gaat het per gemeente?
- waarvoor mag dit budget gebruikt worden: mag je het budget ook gebruiken voor gezinsopvang, renovaties, tijdelijke huisvesting of bestaande organisatoren?
- in welke periode moet dit budget gespendeerd worden?
- hoe moet een lokaal bestuur controle uitoefenen op de aanwending van deze middelen?
- hoe kan een lokaal bestuur deze subsidie met respect voor de DAEB-regels verdelen?

De regeling is dus vandaag zeer onduidelijk en roept veel vragen op.

Eénmalige middelen voor een permanente nood: beter aansluiten bij al vandaag bestaande praktijken

Eénmalige middelen als lokaal bestuur inzetten voor een permanente nood is een vergiftigd geschenk voor lokale besturen. De uitvoering vraagt voorbereiding, opvolging en praktische organisatie. Maar het zadelt de lokale besturen niet alleen op met een enorme werklast (subsidiereglement opstellen, controle instellen enz.) voor een beperkt rendement, het zal binnen de gemeente als oneerlijk en weinig behoorlijk bestuur overkomen.

Sommige lokale besturen hebben al investeringspremies aan kinderopvang: logischer zou zijn dat de middelen daarvoor gebruikt worden en ze zo wel een zelfde doel dienen. Dergelijke investeringspremies (subsidies) zijn van onderuit gegroeid en zullen meer duurzaam zijn. Sommige lokale besturen investeren in eigen patrimonium dat ze klaar maken als kinderopvangvoorzieningen en al dan niet ter beschikking stellen van een private organisator. De middelen daarvoor aanwenden moet ook mogelijk zijn.

Opdracht vraagt de nodige ondersteuning en een eenvoudige administratie

Als de lokale besturen in deze taak verantwoordelijkheid krijgen, zullen ze nood hebben aan een helder, eenvoudig en bruikbaar kader en gerichte ondersteuning. Zonder extra hulp dreigt budget onbenut te blijven.

3. Voorstel

We willen in overleg gaan met het kabinet, de bevoegde minister en VIPA met de volgende vragen/voorstellen:

- Een eerlijkere verdeling van de middelen over alle gemeenten
- Duidelijkheid op korte termijn over het budget per lokaal bestuur en de bijhorende opdracht voor de lokale besturen
- Een eenvoudig en werkbaar kader voor de lokale besturen met een lage dossierlast en monitoring zonder zware rapporteringsverplichtingen, maximaal gebruik makend van bestaande instrumenten (zoals BBC). Met ook aandacht voor gerichte ondersteuning, zodat het werkbaar blijft op het terrein.
- Maximale lokale beleidsruimte, zodat lokale besturen hun middelen kunnen inzetten op manieren die bij hun lokale situatie passen - bijvoorbeeld voor gezinsopvang, renovatie of tijdelijke huisvesting.

Geef de regie aan het lokaal bestuur om de middelen in te zetten met voldoende beleidsruimte. We geloven dat duurzame oplossingen beter werken. Sommige lokale besturen hebben al eigen investeringspremies of investeren in patrimonium voor kinderopvang. Zij moeten de kans krijgen om die bestaande systemen te versterken met deze middelen, in plaats van alles te gieten in een nieuwe tijdelijke regeling.